ॐ श्रीपरमात्मने नमः

अथ पञ्चदशोऽध्यायः (१५)

श्रीभगवानुवाच

ऊर्ध्वमूलमधः शाखमश्वत्थं प्राहुरव्ययम् छन्दांसि यस्य पर्णानि यस्तं वेद स वेदवित्	। ।।	१
अधश्चोर्ध्वं प्रसृतास्तस्य शाखा गुणप्रवृद्धा विषयप्रवालाः अधश्च मूलान्यनुसन्ततानि कर्मानुबन्धीनि मनुष्यलोके	। ।।	२
न रूपमस्येह तथोपलभ्यते नान्तो न चादिर्न च सम्प्रतिष्ठा अश्वत्थमेनं सुविरूढमूल - मसङ्गशस्त्रेण दृढेन छित्त्वा	। ।।	३
ततः पदं तत्परिमार्गितव्यं - यस्मिन्गाता न निवर्तन्ति भूयः तमेव चाद्यं पु□षं प्रपद्ये यतः प्रवृत्तिः प्रसृता पुराणी	। ।।	४

निर्मानमोहा जितसङ्गदोषा अध्यात्मनित्या विनिवृत्तकामाः द्वन्द्वैर्विमुक्ताः सुखदुःखसञ्ज्ञै - गच्छन्त्यमूढाः पदमव्ययं तत्	 । ।।	५
न तद्भासयते सूर्यो न शशाङ्को न पावकः यद्गत्वा न निवर्तन्ते तद्धाम परमं मम	। ।।	६
ममैवांशो जीवलोक जीवभूतः सनातनः मनः षष्ठानीन्द्रियाणि प□तिस्थानि कर्षति	। ।।	७
शरीरं यदवाप्नोति यच्चाप्युत□ामतीश्वरः गृहीत्वैतानि संयाति वायुर्गन्धानिवाशयात्	। ।।	८
श्रोत्रं चक्षुः स्पर्शनं च रसनं घ्राणमेव च अधिष्ठाय मनश्चायं विषयानुपसेवते	। ।।	९
उत□ामन्तं स्थितं वापि भुञ्जानं वा गुणान्वितम् विमूढा नानुपश्यन्ति पश्यन्ति ज्ञानचक्षुषः	। ।।	१०
यतन्तो योगिनश्चैनं पश्यन्त्यात्मन्यवस्थितम् यतन्तोऽप्य□ात्मानो नैनं पश्यन्त्यचेतसः	। ।।	११

यदादित्यगतं तेजो जगद्भासयतेऽखिलम् यच्चन्द्रमसि यच्चाग्नौ तत्तेजो विद्धि मामकम्	। ।।	१२
गामाविश्य च भूतानि धारयाम्यहमोजसा पुष्णामि चौषधीः सर्वाः सोमो भूत्वा रसात्मकः	। ।।	१३
अहं वैश्वानरो भूत्वा प्राणिनां देहमाश्रितः प्राणापानसमायुक्तः पचाम्यन्नं चतुर्विधम्	। ।।	१४
सर्वस्य चाहं हृदि सन्निविष्टो मत्तः स्मृतिर्ज्ञानमपोहनं च वेदैश्च सर्वैरहमेव वेद्यो - वेदान्त□द्वेदविदेव चाहम्	। ।।	१५
द्वाविमौ पु□षौ लोके क्षरश्चाक्षर एव च क्षरः सर्वाणि भूतानि कूटस्थोऽक्षर उच्यते	। ।।	१६
उत्तमः पु□षस्त्वन्यः परमात्मेत्युदाहृतः यो लोकत्रयमाविश्य बिभर्त्यव्यय ईश्वरः	। ।।	१७
यस्मात्क्षरमतीतोऽहमक्षरादपि चोत्तमः अतोऽस्मि लोके वेदे च प्रथितः पु□षोत्तमः	। ।।	१८

यो मामेवमसम्मूढो जानाति पु□षोत्तमम् स सर्वविद्भजति मां सर्वभावेन भारत	। ।।	१९
इति गुह्यतमं शास्त्रमिदमुक्तं मयानघ एतद्बुद्ध्वा बुद्धिमान्स्यात□त□त्यश्च भारत	। ।।	२०

ॐ तत्सदिति श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु
ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्री □ष्णार्जुनसंवादे
पु□षोत्तमयोगो नाम पञ्चदशोऽध्यायः ।। १५ ।।